

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2009/19 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2014/1

Karar Günü:11.2.2014

R.G. Tarih-Sayı:28.02.2014-28927

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

İşçi kardeşliği Partisi 2008 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Haşim KILIÇ, Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ve Erdal TERCAN'ın katılımlarıyla yapılan ilk inceleme toplantısında;

“İşçi Kardeşliği Partisi 2008 yılı kesin hesabının ilk incelenmesi sonucunda;

1- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

2- Genel Merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gelir-gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterlerin gönderilmesi için Parti'ye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine,

11.4.2012 gününde OYBİRLİĞİYLE”

karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

İşçi Kardeşliği Partisinin Anayasa Mahkemesine verdiği 2008 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren Raportör Zekeriya AYDIN tarafından hazırlanan esas inceleme raporu, Anayasa ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde, Partinin 2008 yılı gelirleri toplamının 42.380,75 YTL, giderleri toplamının 40.316,08 YTL olduğu ve 2.064,67 YTL nakit mevcudunun 2009 yılına devrettiği anlaşılmaktadır.

Partinin 2008 yılı kesin hesapları Merkez Yürütme Kurulunca 23.6.2009 tarihinde kabul edilerek onaylanmıştır.

İşçi Kardeşliği Partisi 2008 yılı birleşik kesin hesabının gelir ve gider rakamlarının yukarıda açıklanan tutarlardan oluştuğu, bu hâliyle Partinin 2008 yılı kesin hesabının doğru, denk ve 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezinin gelirleri 19.311,43 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 145 YTL'si üye giriş aidatı, 11.266 YTL'si üye yıllık aidatı, 3.703 YTL'si bağışlar, 415 YTL'si yayın gelirleri ve 3.782,43 YTL'si önceki yıldan devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezinin 2008 yılı muhasebe kayıtlarının tutulduğu işletme defteri Çankaya İlçe Seçim Kurulu tarafından mühürlenmiş ve onaylanmıştır.

İşçi Kardeşliği Partisi 2008 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin gelirleri 23.069,32 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 140 YTL'si üye giriş aidatı, 6.070 YTL'si üye yıllık aidatı, 4.141 YTL'si bağış geliri, 12.500 YTL'si yardımlar ve 218,32 YTL'si ise önceki yıldan devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

İl örgütleri 2008 yılı kesin hesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezinin 2008 yılı giderleri 17.415,91 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.087,81 YTL'si kırtasiye ve büro giderleri, 334,09 YTL'si haberleşme giderleri, 26,81 YTL'si taşıma giderleri, 592 YTL'si seyahat giderleri, 2.800 YTL'si kira giderleri, 69 YTL'si bakım onarım giderleri, 5 YTL'si ısınma aydınlatma ve temizlik giderleri, 1,20 YTL'si vergi sigorta noter giderleri, 12.500 YTL'si teşkilata yardım giderlerinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezinin 2009 yılına devreden nakit mevcudu 1.895,52 YTL'dir.

2820 sayılı Kanun'un 70. maddesinin üçüncü fıkrasına göre, beş milyon liraya kadar olan (2008 yılı için 52,37 YTL) harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından, bu miktarı geçen harcamaların geçerli ve kanıtlayıcı bir belgeye dayanması gerekmektedir.

2820 sayılı Kanun'un 70. maddesinin ikinci fıkrasında, *"Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır."* ve aynı Kanun'un 75. maddesinin dördüncü fıkrasında, *"Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir."* ve 76. maddesinin dördüncü fıkrasında da, *"Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir."* hükümleri yer almıştır.

18.4.2013 günlü, 28622 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan 6456 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 54. maddesiyle 2820 sayılı Kanun'a

Esas Sayısı:2009/19 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı:2014/1

eklenen geçici 19. madde ile 6111 sayılı Kanun'un 180. maddesiyle 2820 sayılı Kanun'un 74. maddesinde yapılan değişikliklerin anılan değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Anayasa Mahkemesi tarafından sonuçlandırılmamış denetimler hakkında da uygulanacağı belirtilmiştir.

a- Kayıtlı 312 369 65 49 numaralı telefonun konuşma bedellerinin ödenmesinde 22.12.2008 gün ve 64 nolu yevmiye ile 185,89 YTL ödemenin, 22.12.2008 gün ve 64 nolu yevmiye ile 151,00 YTL ile bu ödemeye ilişkin 34,89 YTL gecikme bedelinin toplanarak tekrar gider gösterilmesinin nedeninin açıklanması 21.5.2012 gün ve 374/1246 sayılı yazı ile istenmiştir.

Parti yetkilileri 21.5.2012 gün ve 374/1246 sayı ile sorulan hususa 30.5.2012 günlü yazı ile aşağıdaki şekilde cevap vermişlerdir:

“2008 yılı kesin hesabında sehven tekrar yazılmış olan 151 TL, tutanakla açıklanmıştır ve yanlışlık partimizin 2011 yılı hesaplarında düzeltilecektir. ”

Mahsup işleminin yapıldığına dair Parti yetkililerinin sundukları tutanak haricinde her hangi bir belge bulunmamaktadır.

185,49 YTL'nin 34,89 YTL'si gecikme bedelidir. Parti yetkililerinin ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yapmamları sonucu oluşan gecikme bedelinden Parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkânı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

Mükerrer ödenen $185,49 - 34,89 = 151$ YTL'dir. Parti yetkilileri tutanakta hesaplama yapmışlar ise de mükerrer ödemenin 2008 yılına ait ve tutanak tarihinin 28.5.2012 olması ve hesaplama sonucu kalan 49 YTL'nin 2011 hesaplarına ekleneceğinin söylenmesi, 2011 hesaplarının 31.12.2011 tarihinde kapatıldığı dikkate alındığında kabul edilmemiştir. Mükerrer ödeme yapılan tutarın tahsil edildiğine dair her hangi bir belge sunulmamıştır.

Açıklanan nedenlerle Parti yetkililerinin savunmasına itibar edilmediğinden dolayı Parti bütçesinden karşılanmaması gereken 185,49 YTL'nin Hazineye gelir kaydedilmesi gerekir.

b- Parti Genel Merkezinin kira ödemelerinde, aşağıda tabloda gösterildiği üzere yevmiye defterinde ödendiği gösterilen tutarlar ile ödeme evrakı üzerinde yer alan tutarlar arasındaki farkın nedeninin açıklanması ve kira kontratının gönderilmesi 21.5.2012 gün ve 374/1246 sayılı yazı ile istenmiştir.

Kira Ödemelerine Ait Tablo

Yevmiye Tarih ve No	Yevmiye Defterinde Gösterilen Tutar	Ödeme Evrakında Gösterilen Tutar	Fark
5.7.2008/35	200	100	100
5.7.2008/36	200	250	-50
15.8.2008/41	200	250	-50

15.9.2008/44	200	250	-50
15.10.2008/50	200	250	-50
15.11.2008/56	200	250	-50
15.12.2008/59	200	250	-50

Parti yetkilileri 21.5.2012 gün ve 374/1246 sayı ile sorulan hususa 30.5.2012 günlü yazı ile, “Kira ödemelerinde sehven yapılan yanlışlık tutanakla açıklanmıştır ve partimizin 2011 yılı hesaplarında düzeltilecektir. ” şeklinde cevap vermişler ve ek olarak sunulan tutanakta ise, “2008 yılı Genel Merkez kirası ilk altı ay için 200, ikinci altı ay için 250 YTL’dir. Ama sehven Mayıs kirası 100 ve ikinci altı ay da 200’er YTL üzerinden gösterilmiştir. Mayıs ayında 100 YTL fazla ikinci altı ay 6 x 50 =300 YTL eksik mevcuttur.” şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti yetkililerinden kira sözleşmesi 21.5.2012 gün ve 374/1246 sayılı yazı ile istendiği hâlde verilmemiştir. Siyasi partilerin mali denetiminde kira giderlerinin ispatlanabilmesi için söz konusu sözleşmelerin yazılı olarak yapılmasında bir zorunluluk bulunduğu açıktır. Vergilendirme yönünden ise kişiler üçüncü kişilerle olan vergisel ilişkilerini kanıtlamak zorunda olduklarından, bu sözleşmelerin de 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun 227. maddesi uyarınca ispat edici belge olarak yazılı düzenlenmiş bulunması gerekmektedir. Kira ödemelerinde kira sözleşmesi ile paranın ödendiği veya alındığını gösteren belgeler kanıtlayıcı belgedir.

Parti yetkililerinin ifadesinden kira giderlerinin yevmiyeye gider yazılanın mahsup yapıldıktan sonra 200 YTL olduğu, böylece kesin hesaba kira giderlerinin gerçekten 200 YTL az yazıldığı anlaşılmaktadır.

Yevmiyeye gider yazılan ile belge arasında oluşan 200 YTL farkın Hazineye gelir yazılması gerekir.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin 2008 yılı giderleri 22.900,17 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 21.694,86 YTL’si kira vergi ısınma aydınlatma ve temizlik giderleri, 1.205,31 YTL’si kırtasiye büro seyahat haberleşme giderlerinden oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2009 yılına devreden nakit mevcudu 169,15 YTL’dir.

İl örgütleri kesin hesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Kanun’a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Partinin 2008 yılında taşınmaz ile 100 YTL’yi aşan demirbaş edinimi bulunmamaktadır.

IV- SONUÇ

Esas Sayısı:2009/19 (Siyasi Parti Mali Denetimi)**Karar Sayısı:2014/1**

İşçi Kardeşliği Partisi 2008 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

1- Partinin 2008 yılı kesin hesabında gösterilen 42.380,75 YTL gelir, 40.316,08 YTL gider ile 2.064,67 YTL nakit devrinin Hazineye gelir kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- 2820 sayılı Kanun'un 70. maddesine aykırı olarak Parti amaçlarına uygun olmayan ve Parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen 385,49 YTL karşılığı malvarlığının aynı Kanun'un 75. maddesi gereğince Hazineye gelir kaydedilmesine,

11.2.2014 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Başkanvekili
Haşim KILIÇ	Serruh KALELİ	Alparslan ALTAN
Üye	Üye	Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR	Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Zehra Ayla PERKTAŞ
Üye	Üye	Üye
Recep KÖMÜRCÜ	Burhan ÜSTÜN	Engin YILDIRIM
Üye	Üye	Üye
Nuri NECİPOĞLU	Celal Mümtaz AKINCI	Erdal TERCAN
Üye	Üye	Üye
Muammer TOPAL	Zühtü ARSLAN	M. Emin KUZ